

En armé på marsch

Frälsningsarmén

150 år



Marschbild från "Boundless" den Internationella Kongressen London, Juli 2015

Söndagen den 2 juli 1865 hölls ett väckelsemöte i ett tält på en övergiven kväkarkyrkogård i Östra London, bara några stenkast från de slitna slumkvarteren längs Whitechapel Road. Predikanten som hade kallats var än så länge tämligen okänd för londonborna, men han hade ett brinnande hjärta för de fattiga och hjälpbehövande. Med tiden skulle han dock bli betraktad som Englands främste evangelist under 1800-talet. Han hette William Booth.



Den kvällen föddes Frälsningsarmén, även om det skulle dröja tretton år innan rörelsen antog sin militära form och sitt namn. Det skedde först 1878. Under tretton år bedrevs arbetet under namnet "Östra Londons Kristna Mission".

Bild från Fd Kväkarkyrkogården idag i East End London, här med en grupp internationella kongressdelegater, Juli 2015

Det är alltså 150 år sedan Frälsningsarmén såg dagens ljus. Det var under det brittiska imperiets glansdagar. Drottning Victoria styrde England och en stor del av världen, och den tidens ekonomiska och politiska makt utgick från London. Industrialismen hade slagit igenom och i grunden förändrat landet. Människor hade övergett det gamla lantbrukarsamhället och dragit sig till städerna. Tyvärr ledde flytten ofta till fattigdom och social misär. Rusdryckerna flödade, prostitution försiggick öppet och arbetslösheten var hög.

William Booth kunde snart med sin skarpa blick konstatera att de människor som han ville nå med evangelium aldrig satte sin fot i en kyrka eller gudstjänstlokal. Där kände de sig inte hemma. "Kommer de inte till oss, så får vi gå till dem", förklarade han. Därför hyrde han varietélokaler, teatrar och danspalats för sina möten eller också samlade han sitt folk till friluftsmöten i gathörn och utanför pubar. Med stor sorg tvingades han även konstatera att de redan existerande kyrkorna hade föga intresse att ta sig an gatans folk.

De sociala insatserna blev snart omfattande. I mitten av 1870-talet drev Kristna Missionen mer än trettio centra – eller stationer som de kallades – där människor fick både andlig och lekamlig hjälp. Dessa stationer var vid denna tid endast spridda i och kring London. England i övrigt hade ännu inte berörts men skulle snart komma att göra det då Kristna Missionen 1878 blev Frälsningsarmén med William Booth som ledare och förste general.

Denna förändring och omorganisation ledde till en explosionsartad tillväxt. Kårer öppnades nu i snabb takt över hela England, och bara två år senare tog den alltjämt unga rörelsen steget ut i världen och började sin verksamhet i USA och Australien. Och år 1882 "öppnades eld" i Frankrike, Schweiz och Sverige – och även i Indien, det land som ansågs vara kronjuvelen i det brittiska imperiet! Land efter land kom att intas av William Booths officerare och soldater. Vid hans död 1912 var Frälsningsarmén verksam i 58 länder. Idag är den siffran 126.



När det gällde att vinna människor för Gud var William Booth outtröttlig. Han krävde mycket av sin omgivning och sina medarbetare men ännu mer av sig själv. Målet var att hela världen skulle bli frälst och målmedvetet ingöt han det i sina soldater. En fråga som han ständigt brottades med var: "Hur ska man nå massorna med evangelium?", inte enbart individen utan massorna. Den frågan gav honom ingen ro så länge han levde.

Bild - General William Booth och dåvarande stabschefen Bramwell Booth under en bilkampanj i England.

William Booth var en autokrat och upplevdes av många som en självsvåldig ledare med alltför stora maktbefogenheter. Han skapade dock inte en armé för sin egen skull. Den var till för världens skull. Det var alltid de lidande och behövande som stod i centrum. Hans arbetskapacitet var enorm, och han var en organisatör av sällan skådat slag. Vid sin sida hade han äldste sonen Bramwell, som kom att efterträda sin far som general, därtill utsedd av fadern själv.

Starka ledare brukar vara svåra att ersätta, men när ledarskapsskiftet kom var det väl förberett. Bramwell hade under årtionden skolats in i uppgiften. Den vision som Armén burit med sig alltifrån pionjärtiden kom inte att mattas av, utan snarare tilltog den. Den internationella expansionen



fortsatte i oförminskad takt sedan William Booth "befordrats till härligheten". Året före första världskrigets utbrott, 1914, avskildes i Skandinavien ett hundratal missionärer för tjänst i andra länder. Samma sak hände i England. Från och med det fanns Frälsningsarmén representerad i alla världsdelar. Idag förkunnar Frälsningsarmén evangelium på 175 språk och det finns ca 1,5 miljoner medlemmar i hela världen.

Väggaffisch under Boundless Internationella Kongressen Juli 2015

Vad är det då som gjort att denna rörelse har kunnat etablera sig på så bred front. Man skulle givetvis kunna peka på William Booths ledaregenskaper och organisationsförmåga, men flera av hans levnadstecknare betonar att det var genom sitt liv och sitt sätt att leva som han skapade en förebild som andra ville följa. Två nyckelord kan mer än något annat förklara Frälsningsarméns världsvida framgång, nämligen "överlåtelse" och "självförsakelse", ord som alltid hållits levande bland dess officerare och soldater.

Likt många andra kyrkor och samfund kämpar Frälsningsarmén i dag en hård kamp i den sekulariserade västvärlden med vikande medlemssiffror och stagnation. Så mycket mer glädjande är det därför att konstatera att tillväxten är påfallande stor i andra delar av världen, inte minst i Afrika och Asien, faktiskt större än den någonsin varit.

Text: Nils-Erik Karlsson

© Foto: Frälsningsarméns Arkiv & Bo Albinsson

Copyright: Frälsningsarméns Arkiv, December 2015

För www.bootheum.se